

Τουρκία: Οι λόγοι της ήττας από αρθρογράφους της αντιπολίτευσης

Ο 2ος γύρος των προεδρικών εκλογών στην Τουρκία ολοκληρώθηκε. Το βασικό στοιχείο της δημοκρατίας είναι οι δίκαιες εκλογές. Μπορεί να μην υπήρξε εκτεταμένη νοθεία ικανή να αλλάξει το αποτέλεσμα, όμως οι δίκαιες εκλογές δεν εξαρτώνται μόνο από αυτό. Καταγγέλθηκε μοντάζ, μαύρη προπαγάνδα, βίαια καταστολή, αδικία, χρήση της θρησκείας στην πολιτική και επίδειξη κρατικής εξουσίας, σε κάθε βήμα.

Αφού ταλαιπώρησε οικονομικά το έθνος για μήνες, η κυβέρνηση άνοιξε το πορτοφόλι της με αυξήσεις “λογικής εκλογών” και με κόστος το απόλυτο άδειασμα του προϋπολογισμού. Οι συνταξιούχοι, ο κατώτατος μισθός, οι υποσχέσεις για αύξηση τον Ιούλιο, τα πακέτα βοήθειας για τις οικογένειες, η θεμελίωση σεισμικών σπιτιών, ήταν τα μέτρα που λήφθηκαν για την αποφυγή της μεγάλης κατάρρευσης. Η κυβέρνηση επέμεινε σε πολιτικές που κράτησαν την οικονομική ζωή εν μέρει ζωντανή πιέζοντας όλους τους πόρους, ίσως μηδενίζοντας τους, και εμποδίζοντας τον πολλαπλασιασμό της ανεργίας. Αν δεν είχαν γίνει αυτά, η οικονομική κατάρρευση θα είχε πάρει τον Erdogan μακριά. Αλλά έχει αρκετή εμπειρία για να το γνωρίζει αυτό.

Αλλά και πάλι, τα οικονομικά δεν είναι το παν. Χρειάζεται ένα λογικό εκλογικό σώμα για να είναι η οικονομία ο αποφασιστικός παράγων. Για παράδειγμα, σε μια ανεπτυγμένη ευρωπαϊκή χώρα οι πολίτες θα ψήφιζαν διαφορετικά. Γιατί σε αυτές τις χώρες, η μάζα των ψηφοφόρων που σκέφτονται λογικά και αποφασίζουν αναλόγως, είναι τρεις ή τέσσερις φορές μεγαλύτερη του ποσοστού που υπάρχει στην Τουρκία.

Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για τους οποίους το εκλογικό σώμα δεν ανταποκρίθηκε στις υποσχέσεις της αντιπολίτευσης για το αύριο, ώστε να ανατρέψει την κυβέρνηση. Επιπλέον της επιτυχίας του Erdogan να αντιστρέψει το οικονομικό όπλο, εξίσου αποτελεσματική υπήρξε και η επίμονη πλαστογραφία και προπαγάνδα που συνδέει τον Kılıçdaroğlu και την Εθνική Συμμαχία με το Qandil και την τρομοκρατία. Ακόμη προβάλλεται η αλλοίωση ψήφου από εκατομμύρια πολιτογραφημένους που δεν είναι Τούρκοι και δεν ομιλούν την τουρκική γλώσσα.

Πάντως, ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες, ο Kılıçdaroğlu επέτυχε να συγκεντρώσει περί τις 25 εκατομμύρια ψήφους κοντά στους μισούς από το σύνολο των ψηφοφόρων. Ο Kılıçdaroğlu μπορεί να παρέμεινε στο 47,8 % ωστόσο πρέπει να ληφθεί υπόψη μια πολύ σημαντική παράμετρος: Η Τουρκία έχει συντηρητική/δεξιά πλειοψηφία 65%. Επομένως, το γεγονός ότι ο συνασπισμός του Kılıçdaroğlu έφθασε σε αυτό το ποσοστό είναι μια εξαιρετικά σημαντική εξέλιξη.

Ο Erdogan πάντως έχει υποχωρήσει παντού σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκλογές. Έχασε ιδιαίτερα στην Κωνσταντινούπολη, την Άγκυρα και τη Σμύρνη. Τα ποσοστά των ψήφων που έλαβαν και οι δύο υποψήφιοι ανά περιφέρεια έχουν ως εξής: Kılıçdaroğlu; Αιγαίο 57,75%, Μαρμαρά 50,41%, Μεσόγειος 50,78%, Νοτιοανατολική Ανατολία 50,5%. Erdogan: Κεντρική Ανατολία 54%, Μαύρη Θάλασσα 65% και Ανατολική Ανατολία 54%. Ο Erdogan έχει γίνει εκπρόσωπος της υπαίθρου.

Εφεξής, το πιο σημαντικό στοιχείο στην ατζέντα του Erdogan, ο οποίος κρατά την πολιτική εξουσία στα χέρια του, είναι η οικονομία. Η οικονομία έχει πέσει στα χέρια του Erdogan σαν μια φλεγόμενη μπάλα. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ύψους 54,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων είναι ένα πολύ εντυπωσιακό στοιχείο. Ο ετήσιος πληθωρισμός έχει ξεπεράσει το εκατό τοις εκατό. Η συναλλαγματική ισοτιμία τείνει να εκραγεί.

Τους τελευταίους δέκα μήνες, έχουν καταστεί σαφείς οι εξαιρετικά σκληρές συνθήκες στην οικονομία. Ο προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα, το εξωτερικό εμπόριο παρουσιάζει επίσης έλλειμμα, η οικονομική κρίση αυξάνεται, η κοινή γνώμη αναμένει υψηλή υποτίμηση. Οι τιμές των τροφίμων αυξάνονται με ταχείς ρυθμούς. Η εισοδηματική ανισότητα βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδό της. Ο Erdogan πρέπει να τα αντιμετωπίσει τώρα και οι επόμενες μέρες θα είναι πολύ εργώδεις για την πολιτική ζωή της Τουρκίας. Ο Erdogan πρέπει τώρα να αντιμετωπίσει την «οικονομία» με την «μπάλα της φωτιάς» στην παλάμη του.

Κατά τους αρθρογράφους της αντιπολίτευσης, η επιμέλεια, η υπομονή, η αποφασιστικότητα και η θέληση του Kılıçdaroğlu εκτιμήθηκαν από όλους. Ο Kemal ήθελε ολόψυχα, κανένα παιδί στην Τουρκία να μην πάει για ύπνο πεινασμένο. Στάθηκε στο πλευρό όλων των διεκδικητών δικαιωμάτων, από τη διαδικασία της Ergenekon μέχρι τους εκδιωχθέντες ακαδημαϊκούς. Ωστόσο, οι εκλογές δεν κερδήθηκαν.

***Για τη μετάφραση και τη σύνθεση
Βασίλης Μούτσογλου***